

Copyright Conflict:

De impact van tegenstrijdige ingroup normen op de conflictervaring en gedragsintentie

Thomas M. Rabbie

Universiteit Utrecht

Contact: t.m.rabbie@students.uu.nl

Studentnummer: 3993752

Begeleidster: F. van Nunspeet

Co-reader: H. Marien

Universiteit Utrecht

Faculteit Sociale Wetenschappen

Master Sociale en Organisationspsychologie 2016/2017

29 juni 2017

Aantal woorden: 7151

Samenvatting

Voorgaand onderzoek heeft aangetoond dat morele gedragingen zijn gebonden aan de normen van een relevante ingroup. Individuen categoriseren zichzelf echter binnen meerdere ingroups. Hierbij kunnen de verschillende ingroup normen met elkaar in conflict raken. De huidige studie adresseert dit complexe probleem. Wij veronderstellen dat een sterker verschil tussen ingroup normen in verband staat met een hogere mate van ervaren normconflict. Aanvullend verwachten we dat de mate waarin gedrag wordt geleid door een economische stimulans dit effect modereert. Verder veronderstellen wij dat een hogere mate van ervaren conflicten samenhangt met een sterker gedragsintentie om zich te onthouden van het conflictgedrag. Data werden verzameld via een internetvragenlijst met betrekking tot illegaal downloaden, verspreid onder 49 studenten aan creatieve opleidingen. Resultaten van een multipole regressieanalyse tonen aan dat, in overeenstemming met onze verwachtingen, een sterker verschil tussen ingroup normen in verband staat met een hogere mate van ervaren normconflict. Een economische stimulans blijkt dit verband echter niet te modereren. Een enkelvoudige lineaire regressieanalyse toont aan dat, in lijn met onze verwachtingen, een hoger niveau van ervaren normconflict geassocieerd wordt met een sterkere gedragsintentie om zich te onthouden van illegaal downloaden. De resultaten bieden een veelbelovende basis voor toekomstig onderzoek naar conflict tussen meerdere ingroups en het bekrachtigen van moreel wenselijk ingroup gedrag.

Trefwoorden: ingroup norm conflict, moraliteit, illegaal downloaden

Abstract

Previous research has shown that moral behaviour is bound to the norms of a relevant ingroup. Individuals, however, categorize themselves within multiple ingroups. In doing so, the corresponding ingroup norms may contradict each other. The current study addresses this complex problem. We hypothesize that a stronger difference between ingroup norms is associated with a higher degree of experienced norm conflict. In addition, we expect that the extent to which behaviour is led by an economic incentive moderates this effect. Furthermore, we hypothesize that a higher level of experienced conflict is associated with a stronger intent to abstain from conflicting behaviour. Data was collected via an internet questionnaire about illegal downloading, distributed among 49 students in creative studies. Results of a multiple regression analysis show that, in line with our expectations, a stronger difference between ingroup norms is associated with a higher degree of experienced norm conflict. However, an economic incentive does not seem to moderate this effect. A simple linear regression analysis shows that, in line with our expectations, a higher level of experienced norm conflict is associated with a stronger behavioural intention to abstain from illegal downloading. The results provide a promising basis for future research into conflict between multiple ingroups and the reinforcement of morally desirable ingroup behaviour.

Keywords: ingroup norm conflict, morality, illegal downloading

Copyright Conflict: De impact van tegenstrijdige ingroup normen op de conflictervaring en de gedragsintentie

Psycholoog E. Diener, bekend vanwege zijn wetenschappelijk onderzoek naar welzijn en geluk, motiveert zijn werk aan de hand van een filosofische wijsheid over geluk uit de Griekse oudheid: geluk is het hoogste doel dat men kan bereiken in het leven (Diener, 1994; Diener, 2000). Een van de belangrijkste voorwaarden voor geluk is moreel verantwoordelijk handelen. Zo is in voorgaande studies aangetoond dat moreel juist gedrag onlosmakelijk is verbonden met geluk (Hofmann, Wisneski, Brandt, & Skitka, 2014; Phillips, De Freitas, Mott, Gruber, & Knobe, 2017). Het is hierdoor niet verwonderlijk dat Bartels, Bauman, Cushman, Pizarro en McGraw (2014) aan de hand van uitgebreid literatuuronderzoek naar moraliteit kunnen concluderen dat men gedreven is om moreel juist gedrag te vertonen.

Echter, hoe wordt bepaald wat moreel gedrag precies inhoudt? Het lijkt er sterk op dat het morele kompas sociaal afhankelijk is, in plaats van individueel bepaald (Moore & Gino, 2013). Voor het keuren van acceptabel gedrag wordt dus niet het *zelf*, maar een referentiegroep aangehaald (Leach, Bilali, & Pagliaro, 2013). Over het algemeen zal deze referentiegroep de sociale groep zijn waartoe men behoort. Dit is te verklaren aan de hand van *zelf-categorisatie* (Turner, Oakes, Haslam, & McGarty, 1994). Kort gezegd omvat zelf-categorisatie het indelen van het *zelf* binnen een overkoepelende sociale groep. Een individu kan zichzelf bijvoorbeeld categoriseren tot de overkoepelende sociale groep *studenten*. Alle groepsleden binnen eenzelfde sociale categorie worden ingroup-leden genoemd en niet-leden vormen de outgroup (Tajfel, Billig, Bundy, & Flament, 1971). Een kenmerk van ingroups is dat de leden specifieke normen met betrekking tot denkpatronen, gevoelens en gedrag delen (Hogg & Reid, 2006). Dit kan worden samengevat onder de noemer *ingroup normen*. We kunnen dus stellen dat men refereert naar ingroup normen voor het keuren van moreel gedrag.

Echter, men behoort niet tot slechts één enkele ingroup. Dit is het gevolg van continue migratie tussen verschillende sociale categorieën, afhankelijk van de beschikbare context. Abrams en Hogg (1990) classificeren dit fenomeen onder de noemer *sociale mobiliteit*. Een individu kan als gevolg van sociale mobiliteit dus tot meerdere ingroups behoren. Naar welke ingroup normen men refereert is hierbij afhankelijk van contextuele factoren binnen de situatie. In eerder wetenschappelijk onderzoek is namelijk aangetoond dat de context leidend is voor het bepalen van de na te leven gedragsnorm. Een verschuiving in de geboden context veroorzaakt een verschuiving in focus op de na te leven gedragsnormen (Cialdini, Reno, & Kallgren, 1990). Bijvoorbeeld: voetballiefhebbers die een gewonde supporter van een rivaliserende voetbalclub zien liggen, blijken eerder te hulp schieten wanneer daarvoor een context is verschaft waarin

alle supporters voetballiefhebbers zijn, dan wanneer daarvoor de rivaliteit tussen de voetbalclubs is benadrukt (Levine, Prosser, Evans, & Reicher, 2005).

De verbintenis van ingroup normen aan de geboden context resulteert in een substantieel probleem. Naar aanleiding van sociale mobiliteit kan men namelijk migreren tussen ingroups met verschillende of zelfs tegenstrijdige ingroup normen. Op deze manier kan normconflict ontstaan tussen de ingroups waartoe men zich rekent. In voorgaand onderzoek naar ingroup normconflict lag de focus veelal op *ingroup vs. outgroup* normconflict of *individu vs. ingroup* normconflict (e.g., Tajfel, & Turner, 1979; Bazerman, Tenbrunsel, & Wade-Benzoni, 1998). Echter, zoals McDonald, Fielding en Louis (2013) al eens eerder onderstreepten, werd hierbij geen aandacht geschonken aan het feit dat individuen normconflict kunnen ervaren tussen de verschillende ingroups waartoe zij behoren. Binnen de huidige studie wordt deze complexe situatie verder uitgediept.

Specifiek wordt de uitwerking van normconflict tussen verschillen ingroups onderzocht onder *studenten aan creatieve opleidingen*. Als gevolg van sociale mobiliteit, in combinatie met de aard van de studierichting, zullen studenten aan creatieve opleidingen namelijk migreren tussen de ingroup *studenten* en *creatief ondernemers* (personen actief in de creatieve sector, zoals ontwerpers of kunstenaars). De ingroup normen op het gebied van auteursrecht staan hierbij recht tegenover elkaar. Over het algemeen schenden studenten auteursrecht gemakkelijk en in hoge mate middels illegaal downloaden (e.g., European Intellectual Property Office, 2016; Lysonski & Durvasula, 2008; Ramayah, Ahmad, Chin, & Lo, 2009). Op basis van deze gegevens kan worden gesteld dat illegaal downloaden wordt aanvaard binnen de ingroup *studenten*. Het aanvaarden van illegaal downloaden staat echter recht tegenover normen omtrent copyrightscheiding binnen de ingroup *creatief ondernemers*. Creatief ondernemers ontlene immers hun bestaansrecht aan het bestaan van auteursrecht. Logischerwijs beschouwen zij illegaal downloaden als immoreel en afkeurenswaardig gedrag.

In de huidige studie onderzoeken we de gevolgen voor studenten aan creatieve opleidingen van het behoren tot ingroups met normen omtrent auteursrechtscheiding welke onmiskenbaar van elkaar verschillen. Specifiek wordt aandacht besteed aan de vraag hoe dit normconflict uitwerkt op de conflictervaring van deze doelgroep. Daarnaast wordt de gedragsintentie ten aanzien van illegaal downloaden onderzocht, wanneer zij worden blootgesteld aan het conflict tussen de verschillende ingroup normen omtrent illegaal downloaden. Het doel van deze studie is om meer inzicht te verschaffen in moreel conflicterend ingroup gedrag, zodat in de toekomst effectieve maatregelen kunnen worden ontwikkeld om moreel groepsgedrag te bevorderen.

Conflictervaring omtrent verschillen ingroup normen

Om de vraag te kunnen beantwoorden hoe het verschil tussen ingroup normen van *studenten* en *creatief ondernemers* uitwerkt op de conflictervaring van studenten aan creatieve opleidingen, dient eerst helder te zijn hoe normconflict ontstaat. Om te beginnen worden ingroup normen bepaald aan de hand van wat men als gepast gedrag beschouwd in een gegeven situatie (Bendor & Swistak, 2001). Het gepaste gedrag binnen een bepaalde situatie - oftewel het gedrag dat de meeste personen in die situatie vertonen - wordt binnen de wetenschappelijke literatuur geadresseerd met de term *descriptieve normen* (e.g., Cialdini, Reno, & Kallgren 1990; Rimal & Real, 2003). Dit zijn de normen zoals ze meestal voorkomen in de praktijk, oftewel: hetgeen dat men beschouwd als het meest gebruikelijke gedrag binnen een beschikbare context. De perceptie van wat in een situatie het meest gebruikelijke gedrag is, komt niet per definitie overeen met wat het moreel juiste gedrag is. Over het algemeen geldt onder studenten namelijk een descriptieve norm dat illegaal downloaden aanvaard wordt (LaRose, & Kim, 2006). Dit komt echter niet overeen met de moreel juiste norm: zij brengen met illegaal downloaden financiële schade toe aan creatief ondernemers. Wanneer overlap bestaat tussen normen die bepaald gedrag goedkeuren en normen die hetzelfde gedrag afkeuren, wordt dit gedefinieerd als *normconflict* (Vasconcelos, Kollingbaum, & Norman, 2009). Met andere woorden, wanneer de descriptieve ingroup norm strijdig is met de moreel juiste norm, geeft dit ons reden om aan te nemen dat een zekere mate van normconflict wordt ervaren.

Modererende rol van economische stimuli. Het feit dat ingroup normen van elkaar kunnen verschillen, hoeft niet noodzakelijk te betekenen dat men daarover daadwerkelijk normconflict ervaart. Ondanks het feit dat Bartels et al. (2014) concluderen dat ons gedrag sterkt wordt geleid door de wil van het nemen van moreel juiste beslissingen, bestaan namelijk tal van andere factoren in de sociale omgeving die gedrag en beslissingen sturen. In het huidige onderzoek worden deze factoren samengevat onder de noemer *stimulansen*. De invloed van stimulansen op gedrag en beslissingen zijn in voorgaande literatuur uitgebreid aan bod gekomen. Enkele voorbeelden hiervan zijn *schaarste*, *sympathie*, *autoriteit*, etc. (zie Cialdini, 2009), *framing effecten* of *vooruitzichttheorie* (zie Kahneman, 2003), *herkenning*, *imitatie*, etc. (zie Gigerenzer & Gaissmaier, 2011). Specifiek onder studenten blijkt met name een *economische stimulans* van grote invloed op het gedrag. Dit is een stimulans met betrekking tot de financiële status, zoals het verkrijgen van geld. Zo blijkt uit een onderzoek onder studenten door Abeler en Nosenzo (2015) dat een beroep op het verrichten van een goede daad (door te participeren in een studie) tweederde minder reactie opleverde dan wanneer deze oproep werd aangevuld met het noemen van een financiële beloning. Gebaseerd op deze gegevens kan

worden gesteld dat een economische stimulans soms sterker van invloed is op het gedrag van studenten, dan de wil tot het verrichten van deugdzzaam gedrag.

Wanneer we deze kennis in acht nemen als we kijken naar de motivatie van studenten voor het illegaal downloaden van muziek, blijkt ook hier een economische stimulans vaak te worden genoemd. Studenten geven aan dat het economisch voordeel dat te behalen valt middels illegaal downloaden een belangrijkste factor is om auteursrecht te schenden (Plowman, & Goode, 2009; Sheehan, Tsao, & Yang, 2010). Kortom, wanneer een *studenten aan creatieve opleidingen* illegaal bestanden downloaden of uitwisselen met derden, kan dit worden geattribueerd aan de impact van een economische stimulans, in plaats van dat het gedrag wordt gestuurd door de motivatie tot moreel handelen. Hierdoor zou het ervaren van conflict als gevolg van het handelen naar conflicterende ingroup normen verminderd aanwezig kunnen zijn wanneer zij zich laten leiden door een economische stimulans.

Gevolgen van ingroup normconflict op de gedragsintentie

Naast dat in het huidige onderzoek de conflictervaring nader wordt onderzocht, zal ook worden nagegaan wat de invloed van ingroup normconflict is op de gedragsintentie van studenten aan creatieve opleidingen met betrekking tot illegaal downloaden. Eerder onderzoek naar ingroup normconflict en de gedragsintentie door McDonald, Fielding en Louis (2013) kon hierin geen eenduidig antwoord verschaffen. Gebaseerd op de resultaten van hun onderzoek zou ingroup normconflict kunnen leiden tot zowel motivatie als demotivatie om aan een ingroup norm vast te houden, afhankelijk van de attitude (positief of negatief) die studenten hebben ten aanzien van illegaal downloaden. Bijvoorbeeld: wanneer de studenten zelf positief tegenover illegaal downloaden staan, zouden zij in een situatie van ingroup normconflict een sterkere gedragsintentie jegens illegaal downloaden moeten rapporteren dan studenten met een negatieve attitude ten aanzien van illegaal downloaden.

De wijze waarop McDonald et al. (2013) de rol van de attitude op de gedragsintentie onderzoeken, vertoont overeenkomst met de *theorie van gepland gedrag* (TGG: Azjen, 1991). Deze theorie stelt namelijk ook dat een positievere attitude leidt tot een sterkere gedragsintentie ten aanzien van gedrag. Binnen de TGG spelen naast de *attitude*, ook de *ervaren controle* en de *subjectieve norm* een belangrijke rol. De ervaren controle beschrijft de persoonlijke inschatting met betrekking tot de mogelijkheid tot het uitvoeren van bepaald gedrag (“Ben ik in staat om dit te doen?”). De subjectieve norm beschrijft de persoonlijke inschatting of bepaald gedrag overeenstemt met sociale normen. Gebaseerd op Bicchieri (2016) vormt de subjectieve norm de sterkste voorspeller voor de gedragsintentie, aangezien het schenden van sociale normen

gepaard gaat met reputatie schade en sancties. Om deze reden besloten we om binnen het huidige onderzoek slechts het raakvlak de subjectieve norm op te zoeken. Wanneer bepaald gedrag als overeenkomstig met de sociale norm wordt ervaren, zal dit volgens de TGG versterkende bijdrage kunnen leveren aan de gedragsintentie (Azjen, 1991). Echter, wanneer vanwege blootstelling aan ingroup normconflict geen eenduidigheid bestaat over welke gedrag gepast is, zal men moeite hebben om in te schatten of het gedrag past binnen de situatie. Hierdoor zal de gedragsintentie kunnen afnemen. Met andere woorden: wanneer *studenten aan creatieve opleidingen* een hoge mate van normconflict ervaren wanneer zij worden blootgesteld aan verschillende ingroup normen van *creatief ondernemers* en *studenten* met betrekking tot illegaal downloaden, zal de intentie tot illegaal downloaden afnemen.

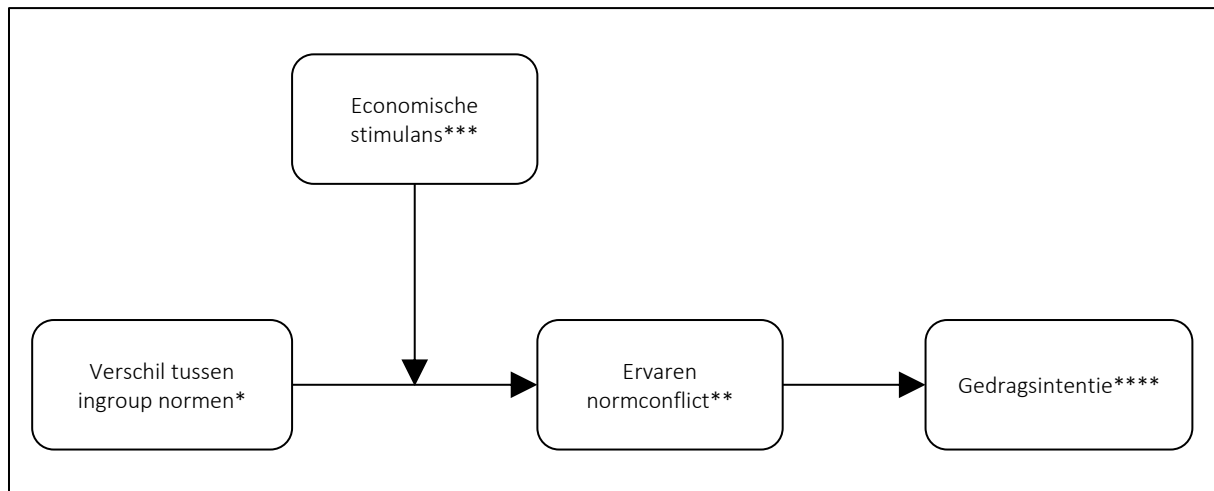
Het huidige onderzoek

Gebaseerd op de uiteengezette empirische kennis worden in het huidige onderzoek twee hypothesen getoetst. De eerste hypothese luidt dat tegenstrijdigheid tussen meerdere ingroup normen, in lijn met de beschrijving van normconflict door Vasconcelos, Kollingbaum en Norman (2009), leidt tot het ervaren van normconflict; hoe sterker het verschil tussen de descriptieve ingroup normen, hoe sterker het normconflict ervaren wordt. Als aanvulling op deze hypothese wordt gesteld dat - gebaseerd op de kennis omtrent de uitwerking van externe stimuli op ons gedrag (Cialdini, 2009; Gigerenzer, & Gaissmaier, 2011; Kahneman, 2003), in combinatie met de kennis omtrent de invloed van een economische stimulans op het gedrag van studenten (Abeler & Nosenzo (2015) - het effect van tegenstrijdige ingroup normen op het ervaren van normconflict wordt gemodereerd door een economische stimulans; hoe sterker illegaal downloadgedrag wordt geleid door een economische stimulans, hoe zwakker het effect van tegenstrijdige ingroup normen op het ervaren normconflict.

De uitwerking van het ervaren van ingroup normconflict op de gedragsintentie jegens auteursrechtshending wordt onderzocht aan de hand van de tweede hypothese. Hierbij wordt aangenomen dat het ervaren van ingroup normconflict - deels overeenkomstig met bevindingen van McDonald et al. (2013) en deels in lijn met de theorie van gepland gedrag (Azjen, 1991) - van invloed zal zijn op de gedragsintentie omtrent het conflictgedrag: hoe hoger de mate waarin het ervaren normconflict wordt gerapporteerd, hoe sterker de afname van de gedragsintentie jegens auteursrechtshending middels illegaal downloaden zal zijn.

Het toetsen van de hypothesen zal worden gedaan aan de hand van data vergaard via een vragenlijstsonderzoek. Hierbij wordt aangenomen dat - in lijn met minimale condities voor het activeren van een ingroup gevoel (Diehl, 1990; Greenaway, Wright, Willingham, Reynolds, &

Haslam, 2015; Rabbie & Horwitz, 1969) - het benoemen van de gemeenschappelijk sociale categorie (i.e., *student* en *creatief ondernemer*) genoeg is voor het categoriseren van het *zelf* binnen beide ingroups. Vervolgens zullen de verschillende uiteengezette constructen worden uitgevraagd, welke geplot worden binnen het analytisch model zoals weergegeven in Figuur 1.



Figuur 1: Analytisch model inclusief interactieterm. *Mate van verschil tussen ingroup normen van *studenten* en *creatief ondernemers* omtrent illegaal downloaden, **mate van gerapporteerd ervaren normconflict met betrekking tot het verschil tussen ingroup normen, ***mate waarin gedrag wordt verklaard door een economische stimulans, ****mate van gerapporteerde gedragsintentie jegens illegaal downloaden

Methode

Participanten

Het vragenlijstonderzoek werd uitgevoerd onder 49 hbo-studenten, uit alle leerjaren, aan creatieve opleidingen aan Nederlandse hogescholen (30 mannen, $M_{leeftijd} = 23$ jaar, $SD = 2.63$). Een creatieve opleiding werd gedefinieerd als een studie die direct bijdraagt aan het worden van een creatief ondernemer (e.g., de academie voor beeldend kunst). Participanten werden willekeurig geworven via *social media* (e.g., Facebook-pagina's gerelateerd aan creatieve opleidingen) in combinatie met een sneeuwbalsteekproef binnen het netwerk van de participanten. De sneeuwbalsteekproef werd ingang gezet middels een oproep aan het eind van de vragenlijst, met het verzoek om de vragenlijst door te sturen naar potentieel geïnteresseerden binnen de doelgroep. De vragenlijst werd door twee participanten onvolledig ingevuld, waardoor missende waarden zijn ontstaan voor items waarin gevraagd werd naar de gedragsintentie ten aanzien van illegaal downloaden. Er werd besloten om data van deze participanten niet mee te nemen in de betreffende analyses. Daarnaast zijn de gebruikte

variabelen getoetst op uitbijters aan de hand van boxplots. Middels deze techniek werd per uitkomstvariabele slechts één datapunt gekwalificeerd als uitbijter. Deze uitbijters hadden een minimale invloed op de parameters van de regressielijn, waardoor besloten is deze datapunten niet uit te sluiten in de analyses.

Meetinstrumenten

Verschil tussen ingroup normen. Participanten kregen te lezen dat zij worden gecategoriseerd onder de sociale groep *creatief ondernemers*, zodat deze ingroup werd geactiveerd. Vervolgens werd de descriptieve ingroup norm gemeten (gebaseerd op de methode in McDonald, Fielding, & Louis, 2014), door de deelnemers te vragen een inschatting te maken van het percentage groepsleden dat zich schuldig maakt aan het schenden van auteursrecht (schaal 0 tot 100). Vervolgens werd deze methode stap voor stap herhaald voor de sociale categorie *studenten*. Op deze wijze konden we per deelnemer het verschil tussen descriptieve ingroup normen bepalen, door de percentage scores van elkaar af te trekken. Voor de uiteindelijke schaal zijn absolute waardes gebruikt, aangezien deze score ook negatief zou kunnen zijn.

Ervaren normconflict. Aan de participanten werden vijf items voorgelegd die tezamen een schaal vormen voor het meten van het *ervaren normconflict*. De vragen werden ingeluid met het tonen van de percentages die de participant had ingevuld bij de voorgaande twee vragen en een beschrijvende tekst, aangevuld met de volgende melding: “Hoe ervaar jij dit conflict tussen deze groepsnormen?”. Wanneer de percentages exact overeenkwamen - een indicatie dat de participant de normen dus niet als verschillend ervaart - kon de participant deze items overslaan. De vijf items die volgden zijn geïnspireerd op de Perceived Stress Scale (PSS) van Cohen, Kamarck en Mermelstein (1994). De items bevatten stellingen zoals: “Ik schaam mij voor dit normconflict”; “Ik kan moeilijk omgaan met dit normconflict”. Deze items werden beantwoord aan de hand van een 7-punts Likertschaal, gemeten van laag naar hoog met 1 = geheel oneens t/m 7 = geheel mee eens ($\alpha = .86$).

Economische stimulans. Aan de hand vier zelf geconstrueerde items werd gemeten in hoeverre het illegale downloadgedrag van de participanten werd verklaard door een economische stimulans. In deze subschaal zijn items opgenomen, zoals: “Als ik illegaal zou downloaden, dan...”, gevolgd door mogelijke aanvullingen, zoals: “zou ik dat doen om geld te besparen”; “zou ik dat doen omdat het legaal aanschaffen te duur is”. Deze vragen werden wederom beantwoord aan de hand van een 7-punts Likertschaal, gemeten van laag naar hoog met 1 = geheel oneens t/m 7 = geheel mee eens ($\alpha = .60$).

Gedragsintentie. De variabele voor het meten van de gedragsintentie werd opgesteld via gelijke handelswijze als in McDonald et al. (2013). We vroegen participanten om antwoord te geven op vijf items over de intenties omtrent het zich onthouden van illegaal downloaden¹: “Hoe vaak ben je van plan om deel te nemen aan de volgende activiteiten om schending van auteursrecht te doen verminderen?” (1 = nooit tot 5 = altijd). Vervolgens werden gedragingen voorgelegd, zoals: “Een betaald alternatief zoeken voor een illegaal downloadbaar bestand”; “Websites waarop illegaal materiaal wordt aangeboden vermijden”. Aan de hand van de scores op deze items is een schaal opgesteld voor het meten van de gedragsintentie omtrent illegaal downloaden ($\alpha = .83$).

Procedure

De zelfrapportage vragenlijst bestond uit negentien gesloten meerkeuzevragen, waarbij de focus lag op de schending van auteursrecht door middel van illegaal downloaden. Ten eerste werd het *verschil tussen ingroup normen* uitgevraagd, gevolgd door het meten van het *ervaren normconflict*. Hierna werden de vragen met betrekking tot het meten van de *economische stimulans* voorgelegd. Vervolgens vroegen we de participanten naar hun *gedragsintentie* ten aanzien van het zich onthouden van illegaal downloaden. De vragenlijst werd afgesloten met enkele vragen naar demografie, zoals de leeftijd, geslacht en studiejaar. De vragenlijst kon digitaal en in privésfeer worden afgenomen middels een URL naar het online survey platform van de Universiteit Utrecht. Op het toestemmingsformulier voor deelname werd benadrukt dat participatie zowel anoniem als geheel vrijwillig was en dat elk moment kon worden gestopt met het beantwoorden van de vragenlijst. Er werden geen identificeerbare data opgeslagen van de participanten, zoals namen of IP adressen. Na het voltooiën van de vragenlijst werden de participanten bedankt voor deelname en ingelicht over het doel van de studie. Daarnaast werd benadrukt dat illegaal downloaden in strijd is met de wet en dat het wordt afgeraden je hieraan schuldig te maken.

Analyses

Gezien de geringe omvang van de onderzoekspopulatie en de complexiteit van de analyses die hiermee gepaard gaan, is besloten de hypotheses te toetsen middels twee aparte

¹Gebaseerd op het theoretisch kader zou het logischer zijn om direct te vragen naar de intentie jegens illegaal downloaden. Echter, vanwege ethische overwegingen is besloten om de vraag te herformuleren, zodat niet direct wordt gevraagd naar gedrag dat strijdig is met de wet.

stappen². Ten eerste werd aan de hand van een multiple lineaire regressieanalyse de relatie tussen het *verschil tussen ingroup normen* omtrent illegaal downloaden en het bijbehorende *ervaren normconflict* gemeten. Hierbij werd de mate waarin het gedrag werd geleid door een *economische stimulans* aangaande illegaal downloaden als voorgestelde moderator meegenomen. Vervolgens werd middels enkelvoudige lineaire regressie de samenhang tussen het *ervaren normconflict* en de *gedragsintentie* ten opzichte van illegaal downloaden getoetst. Data-analyses werden uitgevoerd met IBM SPSS Statistics versie 24 en getoetst aan de hand van een significantieniveau van $p < .05$. Waar nodig werden items voorafgaand aan de analyses gehercodeerd, zodat de intensiteit altijd van laag naar hoog loopt.

Resultaten

Participanten rapporteerden een verschil tussen de descriptieve norm omtrent illegaal downloaden van de ingroup studenten en de ingroup creatief ondernemers. Gemiddeld werd geschat dat 68% ($SD = 20.30$) van de ingroup *creatief ondernemers* wel eens illegaal downloaden tegenover ruim 86% ($SD = 13.87$) van de ingroup *studenten*. Deze percentages lagen voor beiden ingroups hoog, wat inhoudt dat participanten verwachtten dat illegaal downloaden binnen beiden groepen veelvuldig voorkomt. Vervolgens werd getoetst of deze scores significant van elkaar verschillen. Gezien de schending van de normaliteitsassumptie voor beide variabelen is besloten om de variabelen als non-parametrische waarden te behandelen. Een Wilcoxon signed rank test toont aan dat participanten verwachten dat studenten significant meer illegaal downloaden dan creatief ondernemers, $Z = -5.45$, $p < .001$, $r = .79$. Nadat het verschil tussen ingroup normen is uitgevraagd in de gebruikte vragenlijst, werd over het algemeen een relatief lage mate van ervaren normconflict gerapporteerd, ($M = 2.39$, $SD = 1.25$). Deze score wijkt significant af van het middelpunt van de schaal, $t(46) = -8.81$, $p < .001$, 95% BI [-1.98, -1,24]. Verder werd een relatief hoog gemiddelde gerapporteerd van de mate waarin het illegaal downloadgedrag wordt geleid door een economische stimulans ($M = 5.54$, $SD = 1.15$). Deze score lag significant boven het middelpunt van de schaal, $t(48) = 9.38$, $p < .001$, 95% BI [1.21, 1.87]. Vervolgens rapporteerden participanten een relatief lage gemiddelde intentie ten aanzien van het zich onthouden van illegaal downloaden ($M = 2.39$, SD

² Een overkoepelende mediatie-moderatie analyse is overwogen, maar bleek niet toereikend vanwege de beperkte steekproefgrootte en het hoge aantal predictors in één model. Hierdoor zou het model te complex worden, waardoor individuele effecten niet kunnen worden geconstateerd. Daarnaast werden de assumpties voor een multi-pele regressie analyse geschonden waardoor resultaten niet juist geïnterpreteerd zouden kunnen worden. Zie de opmerking hierover in de discussie.

= .79). Dit is wederom een significante afwijking van het middelpunt van deze schaal, $t(46) = -5.30, p < .001, 95\% \text{ BI } [-.84, -.38]$.

Samenhang tussen ingroup norm verschil en ervaren normconflict

Een multiële lineaire regressie analyse werd uitgevoerd voor het toetsen van de samenhang tussen het *verschil tussen ingroup normen* en het *ervaren normconflict*. Hierbij werd gecontroleerd of dit effect negatief werd gemodereerd door een economische stimulans met betrekking tot illegaal downloaden (i.e., het besparen van geld). Voorafgaand aan de analyses zijn de bijbehorende assumpties getoetst. De normaliteitsassumptie voor residuen van de uitkomstvariabele *ervaren normconflict* werd hierbij geschonden. Deze bleek rechtsscheef verdeeld met een significante uitkomst van de Shapiro-Wilk toets ($p = .001$). Gezien de assumptie schending voor het gebruik van parametrische statistische technieken is gebruikt gemaakt van bootstrapping, gebaseerd op 1000 herhalingen (zie Fox, 2002). Testresultaten zijn aangevuld met 95% betrouwbaarheidsintervallen van de bootstrap analyse. De resultaten toonden dat een analyse met alle predictors in één model resulteerde in een niet-significante regressievergelijking, $R^2 = .25$; adjusted $R^2 = .20$; $F(1, 43) = .012, p = .91$. Binnen dit non significante model hangt het *verschil tussen ingroup normen* significant samen met het *ervaren normconflict*, $\beta_{\text{bootstrap}} = .51, p = .03, \text{ BI } 95\% [.20 - 1.08]$. Verder kan, gebaseerd op deze resultaten, worden gesteld dat een *economische stimulans* niet significant samen hangt met het *ervaren normconflict*, $\beta_{\text{bootstrap}} = .06, p = .80, \text{ BI } 95\% [-.58 - .51]$. Er werd geen significant moderatie effect gevonden, $\beta_{\text{bootstrap}} = .00, p = .92, \text{ BI } 95\% [-.04 - .03]$. Uit nadere inspectie bleek slechts de eerste stap in de multiële regressie analyse te resulteren in een significant model. Er is daarom besloten het hoofdeffect van het *verschil tussen ingroup normen* op het *ervaren normconflict* te interpreteren, zonder invloed van de interactieterm, $R^2 = .25$; adjusted $R^2 = .24$; $F(1, 45) = 15.19, p < .001$ met $\beta_{\text{bootstrap}} = .51, p = .001, \text{ BI } 95\% [.25 - .86]$. Aan de hand van dit resultaat kan de eerste hypothese deels worden bevestigd. Een groter *verschil tussen ingroup normen* hangt samen met een toename van de mate van *ervaren normconflict*.

Samenhang tussen ervaren normconflict en gedragsintentie

Aan de hand van enkelvoudige regressieanalyse werd onderzocht of het *ervaren normconflict* met betrekking tot ingroup norm verschil samenhangt met een sterkere *gedragsintentie* jegens het zich onthouden van illegaal downloaden (oftewel *niet* illegaal downloaden). Wederom is gebruik gemaakt van bootstrapping gebaseerd op 1000 herhalingen en zijn de testresultaten aangevuld met 95% betrouwbaarheidsintervallen van de bootstrap. Het ervaren van normconflict verklaarde een significante 9,2% van variantie in de gedragsintentie

tot het zich onthouden van illegaal downloaden, $R^2 = .09$, adjusted $R^2 = .07$, $F(1, 43) = 4.33$, $p = .04$, $\beta_{\text{bootstrap}} = .30$, $p = .046$, BI [.08 - .67]. Dit resultaat toont een significant hoofdeffect voor de samenhang tussen een hogere mate van ervaren normconflict en een sterkere gedragsintentie ten opzichte van het zich onthouden van illegaal downloaden. Aan de hand van de uitkomst van deze analyse kan worden gesteld dat de tweede hypothese is bevestigd. Een toename van het *ervaren normconflict* hangt significant samen met een toename van de *gedragsintentie* om zich te onthouden van illegaal downloaden.

Discussie

Dit onderzoek is het eerste onderzoek dat de impact van ingroup normconflict omtrent copyrightscheiding belicht. Het hoofddoel van deze studie betrof het uitdiepen van de gevolgen van blootstelling aan conflicterende ingroup normen omtrent copyrightscheiding onder studenten aan creatieve opleidingen. Specifiek werd aan de hand van een vragenlijstonderzoek onderzocht hoe het verschil tussen ingroup normen uitwerkt op het ervaren van conflict én hoe het ervaren van conflict uitwerkt op de gedragsintentie ten aanzien van illegaal downloaden. Resultaten tonen aan dat een hogere mate van zelfgerapporteerd verschil tussen ingroup normen samenhangt met een toename van het ervaren normconflict. De mate waarin het illegale downloadgedrag werd geleid door een economische stimulans had tegen de verwachtingen in geen protectieve uitwerking op deze relatie. Verder is aangetoond dat een hogere mate van zelfgerapporteerd normconflict als gevolg van het verschil tussen ingroup normen samenhangt met een toename van de gedragsintentie jegens het zich onthouden van illegaal downloaden.

Verskil tussen ingroup normen en het ervaren van normconflict

We vonden dat studenten aan creatieve opleidingen een significant hogere verwachte mate van illegaal downloaden rapporteren onder ingroup leden van de ingroup *studenten* dan onder de ingroup *creatief ondernemers*. De resultaten van het huidige onderzoek ondersteunen dat - in lijn met de basale omstandigheden voor het ontstaan van normconflict (Vasconcelos et al., 2009) - studenten aan creatieve opleidingen normconflict ervaren, wanneer zij worden blootgesteld aan deze tegenstrijdigheid tussen de verschillende gedragsnormen van hun ingroup leden. Het gevonden verband wekt de suggestie dat blootstelling aan tegenstrijdige ingroup normen kan leiden tot het ervaren van intrapersoonlijk conflict. Naast de vraag of blootstelling aan conflicterende ingroup normen gepaard gaat met het ervaren van normconflict, rees de vraag of deze conflictervaring verminderd aanwezig is bij een studerend creatief ondernemer wiens illegale downloadgedrag in hoge mate wordt geleid door een economische stimulans. We

vonden dat wanneer participanten rapporteerden dat hun motivatie tot illegaal downloaden grotendeels wordt geleid door een economische stimulans, dit – tegen de verwachtingen in – niet bleek samen te hangen met het verminderd ervaren van normconflict. Een voordehand liggende verklaring voor de afwezigheid van dit protectieve effect kan worden geattribueerd aan andere, niet onderzochte stimulans uit de omgeving. In voorgaand onderzoek beschrijven Dumont en Provost (1999) bijvoorbeeld dat de aanwezigheid van sociale steun een onderscheidende, protectieve werking kan hebben op de mate van de aanwezigheid van stress en symptomen van depressie. Sociale steun lijkt onder studenten sterk aanwezig te zijn, wanneer men kijkt naar de hoge mate van acceptatie van illegaal downloaden binnen deze groep (Lysonski et al., 2008; Ramayah et al., 2009). Kortom, de mogelijkheid bestaat dat studenten aan creatieve opleidingen veel sociale steun ervaren van medestudenten wanneer zij zich schuldig maken aan illegaal downloaden. Hierdoor zouden de negatieve aspecten van het handelen naar tegenstrijdige ingroup normen verminderd aanwezig kunnen zijn. Binnen de scope van het huidige onderzoek zou een hoge mate van sociale steun kunnen verklaren dat over het algemeen een lage mate van ervaren normconflict werd gerapporteerd, ondanks een aanzienlijk verschil tussen de normen van beide ingroups. In vervolgonderzoek zal deze propositie verder moeten worden uitgediept. Hierbij zou de mate van sociale steun omtrent illegaal downloaden moeten worden uitgevraagd en meegenomen moet worden als moderator van het verband tussen ingroup norm verschil en ervaren normconflict.

Ervaren normconflict en de gedragsintentie

Naast de uitwerking die verschillende ingroup normen kunnen hebben op het ervaren van normconflict, is onderzocht of het ervaren van normconflict vervolgens samenhangt met een verhoogde intentie om *niet* illegaal te downloaden. Resultaten tonen aan dat een gerapporteerde toename van het ervaren normconflict inderdaad samenhangt met een significante toename van de gedragsintentie tot het zich onthouden van illegaal downloaden. Deze resultaten zijn deels consistent met de bevindingen van McDonald et al. (2013). Zij toonden aan dat de invloed van normconflict tot zowel een toename als een afname van de gedragsintentie kan leiden, afhankelijk van de attitude ten opzichte van het doelgedrag. Gebaseerd op de bevindingen in het huidige onderzoek kan worden vastgesteld dat het ervaren van ingroup normconflict samenhangt met een toename van de gedragsintentie: in dit geval jegens illegaal downloaden. Deze bevindingen vertonen raakvlak met de theorie van gepland gedrag aangaande de invloed van de subjectieve norm op de gedragsintentie (Ajzen, 1991). De bevindingen suggereren dat hoe sterker men ingroup normconflict ervaart - en dus onzekerheid

ervaart over de na te leven sociale norm - hoe sterker de gedragsintentie jegens illegaal downloaden zal afnemen. In vervolgonderzoek zou het raakvlak met de TGG en de subjectieve norm verder kunnen worden uitgewerkt door het gebruikte survey uit te breiden met stellingen zoals: "Ik ken veel personen die illegaal downloaden" (zie LaRose, & Kim, 2006). Op deze wijze kunnen de gevonden verbanden rechtstreeks worden geplott binnen de theorie van gepland gedrag.

Aandachtspunten en vervolgonderzoek

Wanneer de resultaten worden geïnterpreteerd is het belangrijk om rekening te houden met enkele methodologische tekortkomingen in het uitgevoerde onderzoek. Om te beginnen zijn de bevindingen gebaseerd op een relatief kleine steekproef, waardoor enige voorzichtigheid is geboden bij generalisatie naar de onderzoekspopulatie. Daarnaast bleek het niet mogelijk om aan de hand van dit relatief kleine sample complexe modellen te toetsen, zoals een mediatie + moderatiemodel. Tabachnick en Fidell (2007) schrijven een duimregel voor van de gewenste steekproefgrootte van een multipole regressieanalyse van $N \geq 50 + 8m$, waarbij m het aantal onafhankelijke variabelen bedraagt. Een onderzoek met een soortgelijke opzet als de huidige studie zou dus data van minimaal $50 + 8 \times 4 = 82$ respondenten moeten bevatten. Daarnaast bleek het gebruikt van Likert-schalen (waarbij de schaal uiteinden over-gerepresenteerd werden) in combinatie met de beperkte steekproefgrootte een probleem te vormen bij het constateren van normaliteit in de data. Ondanks dat deze tekortkomingen niet per definitie betekenen dat de resultaten niet geïnterpreteerd kunnen worden (zie Norman, 2010), is enige voorzichtigheid bij interpretatie hiervan raadzaam.

Naast methodologische verbeteringen, zal vervolgonderzoek breder moeten worden opgezet. Ondanks dat het huidige onderzoek veelbelovende resultaten biedt, blijven een aantal vragen onbeantwoord. Ten eerste zou in vervolgonderzoek specifiek de mate van groepsidentificatie per ingroup moeten worden meegenomen. Terry en Hogg (1996) toonden namelijk aan dat de mate van groepsidentificatie van invloed kan zijn op het naleven van groepsnormen. Een lagere mate van groepsidentificatie zou hierbij kunnen leiden tot minder motivatie tot het conformeren naar ingroup normen. Daarnaast zouden ook andere, niet behandelde sociale stimulansen kunnen worden meegenomen in vervolgonderzoek. Met name sociale heuristieken, zoals imitatie van groepsleden, kunnen een belangrijke stimulans voor gedrag vormen (Gigerenzer & Gaissmaier, 2011).

Verder is middels het huidige cross-sectionele onderzoek een samenhang aangetoond tussen de verschillende factoren. Het is echter interessant om deze relatie verder uit te diepen

door middel van observationeel onderzoek. Middels de huidige studie is aangetoond dat wanneer men anoniem, online, in privésfeer wordt geconfronteerd met tegenstrijdige ingroup normen, dit samenhangt met het zelfgerapporteerd ervaren van normconflict en dat dit gevoel vervolgens samenhangt met een sterkere zelfgerapporteerde intentie tot het zich onthouden van illegaal downloaden. De vraag is echter of deze resultaten stand houden in observationeel onderzoek waarbij natuurlijk gedrag wordt geobserveerd. Tijdens het beantwoorden van een vragenlijst bestaat namelijk de kans dat participanten - naast sociaal wenselijke antwoorden - hun inschattingen overcompenseren, wanneer zij het gevoel hebben dat hun antwoorden beïnvloed kunnen worden door voorgaande vragen (Schwarz and Clore, 1983). Bijvoorbeeld: wanneer participanten zich bewust zijn dat het ervaren van normconflict zou moeten leiden tot minder intentie tot illegaal downloaden, zou dit erin kunnen resulteren dat men de mate van de gedragsintentie jegens illegaal downloaden overcompenseert en zo te hoog inschat. Hierdoor kan het gerapporteerde gedrag afwijken van het daadwerkelijk gedrag. Door middel van observationeel onderzoek zou om dit struikelblok heen kunnen worden gewerkt. Hierbij zou daadwerkelijk downloadgedrag kunnen worden geanalyseerd, op basis van de zoekgeschiedenis uit de browser. Daarnaast kunnen enkele experimentele condities aan het onderzoek worden toegevoegd, zodat resultaten kunnen worden vergeleken met personen die niet actief zijn blootgesteld aan de tegenstrijdigheid tussen hun ingroup normen, zodat het effect van blootstelling kan worden onderzocht³.

Implicaties voor de praktijk

De gevonden resultaten bieden naast nieuwe inzichten ook een basis voor toekomstig sociaal psychologisch onderzoek naar ingroup normconflicten en mortaliteit. Zo kan de verworven kennis in de toekomst worden ingezet voor onderzoek naar het ontwikkelen van interventies om moreel ingroup gedrag te bekrachtigen. Participanten blijken namelijk goed in staat om verschil tussen ingroup normen op te merken en aan te kaarten, wanneer zij hiermee worden geconfronteerd. Een groter gerapporteerd ingroup norm verschil hangt hierbij samen met het ervaren van normconflict. Vervolgens hangt het ervaren van normconflict samen met een sterkere gerapporteerde gedragsintentie om zich te onthouden van het morele conflictgedrag (i.e., *niet* illegaal downloaden). Bij het ontwikkelen van interventies om immoreel groepsgedrag te doen verminderen, zouden normen kunnen worden aangehaald van

³ Het is bij een dussdanige onderzoeksopzet van groot belang om *informed consent* te verkrijgen van de participanten en de verkregen data te behandelen volgens de NIP beroepscode voor psychologen, aangezien het hier gaat om privacy gevoelig, illegaal gedrag.

ingroups waarbinnen dit gedrag wordt afgekeurd. Gebaseerd op de bevindingen in dit onderzoek zal blootstelling aan deze tegenstrijdigheid namelijk samen gaan met een sterkere gedragsintentie tot het zich onthouden van conflictgedrag. Op deze wijze zou gewenst ingroup gedrag kunnen worden bekrachtigd.

Conclusie

Middels het huidige onderzoek werd de impact van verschillende ingroup normen op het ervaren van normconflict onderzocht, onder studenten aan creatieve opleidingen. Daarnaast werd onderzocht hoe de mate waarin zij hierover normconflict ervaren uitwerkte op de gedragsintentie jegens copyrightscheiding middels illegaal downloaden. De verwachtingen werden grotendeels bevestigd, waarbij een sterker gerapporteerd verschil tussen ingroup normen samenhangt met een hogere mate van ervaren normconflict. Daarnaast hangt het sterker ervaren van normconflict samen met een sterkere gedragsintentie jegens het zich onthouden van illegaal downloaden. Tot zover bekend ontbrak wetenschappelijk onderzoek waarin tegenstrijdige ingroup normen op dusdanig niveau werden onderzocht. Al met al kan geconcludeerd worden dat er op wetenschappelijk gebied nog veel te behalen valt wat betreft onderzoek naar het handelen naar moreel conflicterende ingroup normen. Middels dit onderzoek is hierin een start gemaakt. Bredere kennis omtrent dit onderwerp biedt beleidsmakers de kans om in de toekomst effectievere interventies op te stellen om moreel ingroup gedrag te bekrachtigen.

Referenties

- Abeler, J., & Nosenzo, D. (2015). Self-selection into laboratory experiments: pro-social motives versus monetary incentives. *Experimental Economics*, 18(2), 195-214.
- Abrams, D., & Hogg, M. A. (1990). Social Identity Approach. *Social Identity Theory: Constructive and Critical Advances, 1-9*: Springer-Verlag Publishing, 4-5
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Bartels, D. M., Bauman, C. W., Cushman, F., Pizarro, D. A., & McGraw, A. P. (2014). *Moral judgment and decision making*. In G. Keren & G. Wu (Editors) *The Wiley Blackwell Handbook of Judgment and Decision Making*. Chichester, UK: Wiley.
- Bazerman, M. H., Tenbrunsel, A. E., & Wade-Benzoni, K. (1998). Negotiating with yourself and losing: Making decisions with competing internal preferences. *Academy of Management Review*, 23(2), 225-241.
- Bendor, J., & Swistak, P. (2001). The evolution of norms. *American Journal of Sociology*, 106(6), 1493-1545, p. 1509.
- Bicchieri, C. (2016). *Norms in the wild: How to diagnose, measure, and change social norms*. Oxford University Press.
- Cialdini, R. B., Reno, R. R., & Kallgren, C. A. (1990). A focus theory of normative conduct: Recycling the concept of norms to reduce littering in public places. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(6), 1015.
- Cialdini, R.B. (2009). *Influence: Science and practice* (5th ed.). Boston: Pearson.
- Cohen, S., Kamarck, T., & Mermelstein, R. (1994). Perceived stress scale. *Measuring stress: A guide for health and social scientists*.
- Diehl, M. (1990). The minimal group paradigm: Theoretical explanations and empirical findings. *European Review of Social Psychology*, 1(1), 263-292.
- Diener, E. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social Indicators Research*, 31(2), 103-157.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34.
- Dumont, M., & Provost, M. A. (1999). Resilience in adolescents: Protective role of social support, coping strategies, self-esteem, and social activities on experience of stress and depression. *Journal of Youth and Adolescence*, 28(3), 343-363.
- European Intellectual Property Office (2016). *Intellectual Property and Youth – Scoreboard 2016*.

- Fox, J. (2002). Bootstrapping regression models. *An R and S-PLUS Companion to Applied Regression: A Web Appendix to the Book*. Sage, Thousand Oaks, CA.
- Gigerenzer, G., & Gaissmaier, W. (2011). Heuristic decision making. *Annual Review of Psychology*, 62, 451-482.
- Greenaway, K. H., Wright, R. G., Willingham, J., Reynolds, K. J., & Haslam, S. A. (2015). Shared identity is key to effective communication. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(2), 171-182.
- Hofmann, W., Wisneski, D. C., Brandt, M. J., & Skitka, L. J. (2014). Morality in everyday life. *Science*, 345(6202), 1340-1343.
- Hogg, M.A., & Reid, S.A. (2006). Social identity, self-categorization, and the communication of group norms. *Communication Theory*, 16(1), 7-30.
- Kahneman, D. (2003). A perspective on judgment and choice: mapping bounded rationality. *American Psychologist*, 58(9), 697.
- LaRose, R., & Kim, J. (2006). Share, steal, or buy? A social cognitive perspective of music downloading. *CyberPsychology & Behavior*, 10(2), 267-277.
- Leach, C. W., Bilali, R., & Pagliaro, S. (2013). Groups and morality. *APA handbook of personality and social psychology*, 2.
- Levine, M., Prosser, A., Evans, D., & Reicher, S. (2005). Identity and emergency intervention: How social group membership and inclusiveness of group boundaries shape helping behavior. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(4), 443-453.
- Lysonski, S., & Durvasula, S. (2008). Digital piracy of MP3s: Consumer and ethical predispositions. *Journal of Consumer Marketing*, 25(3), 167-178.
- McDonald, R. I., Fielding, K. S., & Louis, W. R. (2013). Energizing and de-motivating effects of norm-conflict. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(1), 57-72.
- McDonald, R. I., Fielding, K. S., & Louis, W. R. (2014). Conflicting social norms and community conservation compliance. *Journal for Nature Conservation*, 22(3), 212-216.
- Moore, C., & Gino, F. (2013). Ethically adrift: How others pull our moral compass from true North, and how we can fix it. *Research in Organizational Behavior*, 33, 53-77.
- Norman, G. (2010). Likert scales, levels of measurement and the “laws” of statistics. *Advances in Health Sciences Education*, 15(5), 625-632.
- Phillips, J., De Freitas, J., Mott, C., Gruber, J., & Knobe, J. (2017). True happiness: The role of morality in the folk concept of happiness. *Journal of Experimental Psychology: General.*, Vol.146(2), 2017, 165-181.

- Plowman, S., & Goode, S. (2009). Factors affecting the intention to download music: Quality perceptions and downloading intensity. *Journal of Computer Information Systems*, 49(4), 84-97.
- Rabbie, J. M., & Horwitz, M. (1969). Arousal of ingroup-outgroup bias by a chance win or loss. *Journal of Personality and Social Psychology*, 13(3), 269.
- Ramayah, T., Ahmad, N. H., Chin, L. G., & Lo, M. C. (2009). Testing a causal model of internet piracy behavior among university students. *European Journal of Scientific Research*, 29(2), 206-214.
- Rimal, R. N., & Real, K. (2003). Understanding the influence of perceived norms on behaviors. *Communication Theory*, 13(2), 184-203.
- Schwarz, N., & Clore, G. L. (1983). Mood, misattribution, and judgments of well-being: Informative and directive functions of affective states. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(3), 513.
- Sheehan, B., Tsao, J., & Yang, S. (2010). Motivations for gratifications of digital music piracy among college students. *Atlantic Journal of Communication*, 18(5), 241-258.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th edition). Boston, MA: Pearson/Allyn & Bacon.
- Tajfel, H., Billig, M. G., Bundy, R. P., & Flament, C. (1971). Social categorization and intergroup behaviour. *European Journal of Social Psychology*, 1(2), 149-178.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. *The social Psychology of Intergroup Relations*, 33(47), 74.
- Terry, D. J., & Hogg, M. A. (1996). Group norms and the attitude-behavior relationship: A role for group identification. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(8), 776-793.
- Turner, J. C., Oakes, P. J., Haslam, S. A., & McGarty, C. (1994). Self and collective: Cognition and social context. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20, 454-454.
- Vasconcelos, W. W., Kollingbaum, M. J., & Norman, T. J. (2009). Normative conflict resolution in multi-agent systems. *Autonomous Agents and Multi-Agent Systems*, 19(2), 124-152.

Appendix 1: Instemmingsformulier

Beste deelnemer,

Welkom!

Met dit onderzoek proberen wij meer te weten te komen over normen omtrent illegaal downloaden. Met illegaal downloaden wordt het onrechtmatig verkrijgen van auteursrechtelijk beschermd materiaal bedoeld (zoals het downloaden van muziek, films, software of foto's). We zullen je dan ook vragen om een aantal vragenlijsten in te vullen met betrekking tot dit onderwerp. Ook vragen we naar een aantal demografische gegevens met betrekking tot je leeftijd, geslacht et cetera.

Het onderzoek zal 5 tot 10 minuten duren en er zijn geen risico's verbonden aan deelname aan dit onderzoek. De antwoorden op de vragen worden volledig anoniem verzameld en zijn dus nooit naar jou te herleiden. Na analyse worden de data opgeslagen op een beveiligde schijf, die alleen toegankelijk zal zijn voor de hoofdonderzoeker.

Jouw deelname aan dit onderzoek is vrijwillig. Je mag je deelname te allen tijde beëindigen zonder opgave van reden. Je gegevens worden in dat geval buiten beschouwing gelaten in de analyses.

Voor vragen of opmerkingen over dit onderzoek kun je contact opnemen met T. Rabbie via t.m.rabbie@students.uu.nl

Ik ben 18 jaar of ouder, heb het bovenstaande gelezen/begrepen en neem vrijwillig deel aan dit onderzoek.

Ik ga hiermee akkoord

Ik ga hier niet mee akkoord

Appendix 2: Nabespreking

Beste deelnemer,

Je bent zojuist aan het einde gekomen van dit onderzoek, heel hartelijk bedankt! Hieronder vind je informatie over het doel van dit onderzoek en een toelichting op de vragen die je tijdens het onderzoek beantwoord hebt.

Mocht je de link van dit onlineonderzoek willen doorsturen naar mogelijk geïnteresseerde deelnemers, dan waarderen we dat natuurlijk zeer! Het is voor het onderzoek echter van belang dat deelnemers vooraf niets weten over de inhoud van het onderzoek. We willen je dan ook vragen om deze toelichting niet te delen met anderen.

Het doel van deze studie is om te onderzoeken of lidmaatschap van verschillende sociale groepen, met verschillende gedragsregels, leidt tot het ervaren van conflict omtrent deze gedragsregels. Meer specifiek toetsen we of studenten aan creatieve opleidingen conflict ervaren wanneer het gaat om illegaal downloaden en welke factoren hierbij van invloed zijn. Vandaar vroegen we je ook naar economische motieven voor downloaden, aangezien geldbesparing vaak als een belangrijke beweegreden wordt genoemd voor illegaal downloaden door studenten.

Graag willen we nog even benadrukken dat illegaal downloaden in strijd is met de wet. Daarnaast lopen de ontwikkelaars van het verkregen materiaal grote financiële schade op vanwege illegaal downloaden. Wij raden het daarom sterk af om je hieraan schuldig te maken.

Nogmaals heel hartelijk dank voor je medewerking!

Voor vragen of opmerkingen over dit onderzoek kun je contact opnemen met T. Rabbie
t.m.rabbie@students.uu.nl

	1. Geheel oneens	2.	3.	4.	5.	6.	7. Geheel eens
downloaden) als verlies van geld							
zou ik dat doen omdat het legaal aanschaffen te duur is	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

4. Intentie

Hoe vaak ben je van plan om deel te nemen aan de volgende activiteiten om schending van auteursrecht te doen verminderen?

*Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	1. Nooit	2	3	4	5. Altijd
Legaal downloaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Alvorens het downloaden de bron controleren op copyrightschending	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<i>Niet</i> downloaden als ik twijfel of daarmee copyright wordt geschonden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een betaald alternatief zoeken voor een illegaal downloadbaar bestand	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Websites waarop illegaal materiaal wordt aangeboden vermijden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

5. Demografie

Wat is je geslacht?

Kies één van de volgende mogelijkheden:

- Vrouw
- Man

Wat is je leeftijd?

In dit veld mag alleen een geheel getal worden ingevoerd.

Vul uw antwoord hier in: ____ jaar

In welk studiejaar zit je?

Kies één van de volgende mogelijkheden:

- 1
- 2
- 3
- 4

*Vul het meest passende antwoord in